

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dispvt Van Martinvs Lvthervs Met Den Dvyvel Over het H. Sacrificie der Misse

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

Het II. Capittel. Uyt het voorgaende volght dat den duyvel is den meester van Luther gheweest, ende hy sijnen discipel in het af-breken der Misse.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34106

HET II. CAPITTEL.

Uyt het voorgaende volght dat den duyvel is den meester van Luther gheweest, ende hy sijnen discipel in het af-breken der Misse.

O M dit te bewijfen/ stelle ick booz npt/ dit argument:

Alle de ghene die iet leert aen een ander, is daer in zijnen meester, ende die gheleert wordt, is zijnen discipel.

Maer den duyvel heeft Lutherum gheleert het af breken der Misse, ende Luther is van hem gheleert gheweest.

Ergo in 't af-breken der Misse, is den duyvel den meester van Luther gheweest, ende Luther sijnen discipel.

De eerste boozstellinghe en kan niemant loochenen: soo moet het dan aen-komen op de tweede weten / of den duyvel aen Luther heeft gheleert de Misse af-breken, ende of Luther van hem is gheleert gheweest.

Een ander leeren, kan ghenomen worden op verscheyde manieren.

1. Den gheleerden Plato in Menone seght / dat dien een ander leere, den welcken jemandt ghebacht heeft maecht het ghene dat hem npt 't hooft was ghegacn / ofte de memorie verberstet met te herhalen en booz te stellen / het ghene den anderen te beeren som wijlen bedacht hadde; soo seght oock H. Augustinus. *lib. de magist.* Ick meyne dat het oock een soorte van leeren is jemant de memorie te ververstet met herhaelinghe, jae 't is een treffelijke maniere van leeren.

2. 't is seker / dat hy een ander leert, den welcken hem argumenten booz-stelt / ende verberstet redenen booz-hout / om hem noch meer in sijne booz-zighe optule te bebestighen / ende verstercken.

3. 't is oock ghewijs / dat dien een ander leere, den welcken hem thoont dat sijne boozgaende leerdinghen niet en dochten / ende hem heel contrarie leerdinghen indruyct / ende praemt om de selve te verberden.

En lesten / moet een ieder bekennen / dat dien
van een ander gheleert wordt, den welcken aen-
keret / toestaet / ende sich overcupghet vint in 't ghe-
ue dat den anderen hem vooz-hout.

En alle dese voozgaende dinghen / sijn te vint-
ten inde saemen-sprake van Luther met den duyvel:
Volghet dan dat den duyvel hem gheleert heeft, ende
dat hy vanden duyvel gheleert is gheweest: want /

1. Aenkeende de eerste soozte van leeren: den Lu-
therische Historiograaf Fredericus Balduinus, seght in sijn
Hyperaspistes, dat Luther te vozen al wist 't ghene den
duyvel hem voozstelde: wel / ghenomen: eben-wel
en kan niemant loochenen (want het blijkt klaer
op het disput) of den duyvel heeft aen Luther we-
terom de memoze verberst / en hem indachtigh
ghewacht met te herhalen 't ghene hy te vozen
wel wist: maer volghens de opnie van Plato / ende
Augustinus, dit is eene soozte van leeren, soo heeft
den duyvel op dese eerste maniere / Lutherum ghe-
leert.

2. Aengaende de tweede soozte van leeren. Luther
selve / bekent met klaere woorden / dat hem den
duyvel argumenten heeft voor-ghestelt, ende redenen voor
gehouden waerom de Masse moest af-ghetroken
worden: maer aen semant argumenten ende rede-
nen vooz-stellen / oock alleen om hem noch meer
te betristighen / is een ander leeren, soo heeft dan
den duyvel / oock op de tweede maniere Lutherum
gheleert: Jae Luther selve / bekent / dat den duyvel
hem soo dapper ghepraemt heeft / dat hy nauwelijcx
lijst hem wermaers keeren dooz den grooten anxt
ende benauwtheidt: Dit was een seker tecken dat
den duyvel hem eenighe argumenten vooz-hiel / die
hy nopt te vozen bedacht hadde / ergo den duyvel
heeft Lutherum gheleert / niet allen om hem te bebe-
stighen in 't ghene hy te vozen wel wist / maer heeft
hem oock soodanighe redenen vooz-ghestelt / die hy
te vozen niet en wist: Dat is semant eyghentijcks
leeren, soo heeft dan den duyvel Lutherum eyghent-
lijck gheleert.

3. Wat de derde soorte van leeren aengaet. Dit de eyghen woorden van Luther blijkt soo klaar als den middach/wat sijn gheboelen was/ eer den dubbelsel by hem quam: want als den dubbelsel by hem quam: Alle de ghene die heymelijcke Missen doet, die doet afgoderije, hy en maect van 't broodt ende wijn niet het Bloedt ende lichaem des Heeren, en daerom aenbide hy broodt, ende wijn: Soo hebt ghy, Luther, vijftien jaeren gheleert. &c. Hier op heeft Lutherus alsoo gheantwoort: Alle de ghene die tot Priester ghesalt, ende ghewijdt is, kan van het broodt, ende wijn maecten het Bloedt, ende Lichaem des Heeren, ende oversulcx en aenbide gheen enckel broodt, nochte wijn, noch en doet gheen afgoderije: Nu, ick ben tot Priester ghesalt, ende ghewijdt, ergo &c. Dit was het gheboelen ende bonnis van Luther in 't beginsel van het disput: op 't eynde heeft hy ghebonnis dat dit gheboelen valsch was / ghepraemt zijnde door de argumenten des dubbels/ soo heeft hem dan den dubbelsel van optine doen veranderen / soo heeft hem dan den dubbelsel op de derde maniere gheleert.

4. Dat Luther gheleert is gheweest, blijkt room klaer: Want voor eerst leeren, ende gheleert worden, sijn Correlativa, dat is/ sijn sodanich/dat het een niet en kan sijn sonder het ander: 't is seker dat den dubbelsel Lutherum gheleert heeft, soo moet Luther den nootsaeckelijck gheleert sijn gheweest.

Ten tweeden Luther selve bekent / dat ghepraemt zijnde door de redenen vanden dubbelsel / sijn bozighe opinten heeft afgeleydt / ende die van den dubbelsel toeghestaen ende aenbeert; dat is eyghelijck gheleert worden, soo is van Luther, op dese eerste maniere vanden dubbelsel gheleert gheweest.

Ten derden Luther selve bekent wederom/dat hy vanden dubbelsel is overwonnen, ofte overtuyghen gheweest; maer de ghene die sich van een ander laet overwinnen, oft overtuyghen, wordt van een ander gheleert, soo is van Luther op dese tweede maniere vanden dubbelsel gheleert gheweest.

Dit altemaal staet wederom soo vast / dat hi niemant loochenen kan/ als de ghene die optine

gheghe wist/dat Luther gheloghen heeft: maer als
 de Luthersehe, ghelijck Balduinus seght / bekennen
 dat Luther niet gheloghen en heeft / 't selven bekenn-
 en oock de Calvinisten, David Paræus, ende Petrus Ca-
 lèsius; soo is het dan seker / ende ghewis (ghelijck
 het blijkt uyt het eppen verhael van Lutherus) dat
 den duyvel hem 1. de memorie ververcht heeft; 2. hem
 redenen ende argumenten voor-ghestelt, ende soodanighe
 dat hy te voren niet en wist, 3. dat hy hem van opinie heeft
 doen veranderen. 4. Dat Luther de rebenen vanden duy-
 vel anbeert heeft / ende van hem overwonnen, ofte
 overtuight is ghetweest: verholghens / is het soo se-
 ker ende ghewis dat het niemant kan loochenen /
 dat den duyvel Lutherum gheleert heeft, ende
 hy vanden duyvel gheleert is ghetweest: maer die
 en ander leert, dat is sijnen meester / en die van
 hem ander gheleert wordt, is sijnen discipel / soo staet
 het dan soo vast dat het niemant kan loochenen / te
 weten / dat den duyvel is den meester van Luther ghe-
 weest, ende hy sijnen discipel, aengaende het af-schaffen der
 kerk.

HET III. CAPITTEL.

Wa'er voorts volgt uyt het voorgaende.

Uyt het ghene dat ick in 't voorgaende Capittel
 vast ghestelt hebbe / volghen naemelijck d'op-
 legghen.

1. Dat de leeringhe van 't af-schaffen der Mis-
 sen rantsen verdacht / ofte suspect is van valscheyt
 en leughen. 2. Volght uyt de bekenentisse van Pa-
 ræus selve / dat Luther den duyvel van hem moest
 leegghen. 3. Ghenomen de leeringhe in haer selven
 waarachtigh waer / dat se even-wel van Luther niet
 moest aen-hoort worden. Laet ons elck stuck op-
 nemen / ende bewijzen in het besonder.